

Advokatene Sveen
Postboks 36
2901 FAGERNES
Att. Svein-Erik Sveen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Elise Fjellberg, 32266682

Tillatelse til midlertidig vanninntak i Henovika – gbnr 263/18 i Ringerike kommune, innenfor Søndre Tyrifjorden naturreservat.

Statsforvalteren gir tillatelse til å benytte midlertidig vanninntak på gbnr 263/18, innenfor Søndre Tyrifjorden naturreservat. Tillatelsen har varighet frem til endt vekstsesong 2024. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det stilles vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn for saken

Det vises til e-post 09.07.2021 og av 20.01.2021, hvor det på vegne av Nils Christian Helgesen - grunneier av gbnr 263/4 m.fl. i Ringerike, bes om en avklaring på tilgang på jordbruksvanning innenfor Søndre Tyrifjorden naturreservat.

Helgesen er gårdbruker på Burud Gård og har normalt tilgang på vann til jordbruksvanning fra inntak lenger opp i Henåa. Helgesen vil forsikre seg om at han har mulighet til å hente vann fra Henovika, innenfor verneområdet, dersom det skulle oppstå en tørkesituasjon og vannføringen i Henåa blir for lav for sikker vanntilførsel. Det er ønsket tillatelse til å kunne benytte midlertidig vanninntak, i form av rør som legges ut i Henovika ved behov, slik at det kan pumpes vann ved hjelp av traktor stående på opparbeidet areal utenfor verneområdet. Dersom midlertidig vanninntak ikke tillates og det må hentes vann fra offentlig vannverk, ønsker Helgesen erstatning for dette.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Søndre Tyrifjorden naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Søndre Tyrifjorden naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 22.06.2018. Formålet med verneområdet er å bevare en bestemt type natur i form av et stort våtmarksområde av stor økologisk betydning for plante- og dyreliv. De store, produktive grunnvannsarealene med mudderbanker, evjer, bukter og viker har særlig verdi for fuglelivet. Våtmarksområdet er særlig viktig som trekk- og overvintringsområde for våtmarksfugler. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

I henhold til verneforskriftens § 3 bokstav c, er området vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, blant annet oppføring av varige eller midlertidige innretninger, for eksempel bygninger, anlegg, gjerder, andre innretninger og framføring av jordkabler. Dette omfatter også midlertidig etablering av rør eller slanger til jordbruksvanning.

I henhold til § 5 skal all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Motorferdsel til lands og på isen er forbudt i naturreservatet (jf. § 5 a).

Verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelse § 7, åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til tiltaket. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Søndre Tyrifjorden naturreservat omfatter store gruntvannsområder langs vestsiden av i Tyrifjorden. De grunne områdene er svært produktive og av stor betydning for biologisk mangfold. Flere bekker munner ut i fjorden og danner små delta- eller sumpområder. Dette er viktige næringsområder for våtmarksfugler gjennom det meste av året. I mars-april, før vårfloppen setter inn, er ofte vannstanden lav. Dette faller sammen med vårtrekket for mange trekkfugler som raster og beiter i området. Vegetasjonsrike viker og sumper er også viktige hekkeområder for våtmarksfugl.

Henovika og Henåa er levested for de rødlistede artene edelkreps (truet) og elvemusling (sårbar), og er gyte- og oppvekstområde for ørret. Vassdraget er registrert som svært viktig naturtype i Miljødirektoratets naturbase.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av tiltaket skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. I sommersesongen er Tyrifjorden mye brukt til rekreasjon og båtliv, og ferdselen er til tider forstyrrende for fuglelivet. Jernbanelinjen for Randsfjordsbanen går langs vestsiden av fjorden og krysser utløpet av Henåa like ved lokaliteten for midlertidig vanninntak.

Vernet skal ikke være til vesentlig hinder for igangværende jordbruk, og Statsforvalteren stiller seg positiv til at det kan hentes vann fra Henovika ved akutt behov, som angitt i forespørselen. Et midlertidig rør eller slange med pumpe inne på land, utenfor verneområdet, anses ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig, forutsatt at rør eller slange legges ut og tas inn så skånsomt som mulig med hensyn til plante- og dyreliv, og i tråd med prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml § 12). Det kan ikke benyttes motorisert kjøretøy innenfor vernegrensen.

Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Førre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken. Etter vår vurdering er et midlertidig vanninntak som angitt i søknaden, ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilåårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Statsforvalteren har ikke anledning til å gi dispensasjoner som ikke er avgrenset i tid. Vi kan gi dispensasjon fra verneforskriften med gyldighet over en periode på inntil et par år. Det må deretter søkes på nytt for en vurdering av forlengelse etter endt periode, dersom tiltaket fortsatt er aktuelt. Pumping av vann ved hjelp av en traktor som står med motor i gang, kan virke forstyrrende for dyrelivet i sårbare perioder. Det vil også være en risiko for lekkasje og avrenning av skadelige stoffer. Dette vil foregå utenfor verneområdets grense, men det kan likevel ha betydning innenfor reservatet. Vi ber derfor grunneier vurdere muligheten for å søke om etablering av permanent vanninntak, dersom det antas at behovet for vanning i tørkeperioder vil øke.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til midlertidig vanninntak i Henovika, på gbnr 263/18 som anvist i søknaden, innenfor Søndre Tyrifjorden naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Vanningsinntaket plasseres som anvist på vedlagt kart fra søknaden.
- Dersom/når det midlertidige vanninntaket benyttes skal Statsforvalteren varsles med informasjon om tidspunkt og varighet.
- Denne tillatelsen er gyldig frem til endt vekstsesong 2024.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Elise Fjellberg
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Kart - midlertidig vanningsinntak plassering

Kopi til:

Nils Christian Helgesen

Bureveien 50

3533

TYRISTRAND

Ringerike kommune

Postboks 123 Sentrum

3502

HØNEFOSS